

Katja Rantala

KOIRAYHDISTYKSEN JÄSENLEHDEN ULKOASUN SUUNNITTELU

KOIRAYHDISTYKSEN JÄSENLEHDEN ULKOASUN SUUNNITTELU

Katja Rantala
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Viestinnän koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma, kuvallisen viestinnän suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Katja Rantala
Opinnäytetyön nimi: Koirayhdistyksen jäsenlehden ulkoasun suunnittelu
Työn ohjaaja: Heikki Timonen
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2013
Sivumäärä: 40 + 2 liitesivua

Tutkielmani tavoitteena on esitellä lehden ulkoasun tärkeimpiä osa-alueita sekä selvittää, millainen on ulkoasultaan onnistunut koirayhdistyksen jäsenlehti, ja kuinka tärkeäksi jäsenlehden ulkoasu koetaan lehtien toimituksissa ja lukijoiden keskuudessa. Kyselytutkimuksessa selvisi, että jäsenlehden ulkoasu koetaan lehtien toimituksissa tärkeäksi. Tutkimuksessa selvisi myös, että jäsenlehtien tekoon varatut resurssit ovat vähäisiä, mikä vaikuttaa myös lehtien ulkoasuun.

Toteutin opinnäytetyön produktio-osana Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry:n jäsenlehden Suomen NF-Uutisten ulkoasu-uudistuksen. Esittelen tutkielmassa lehden uudistustyötä, ja pohjustan ja perustelen uudistuksessa tekemiäni valintoja alan kirjallisuudesta keräämälläni teoretiedolla. Uudistustyön tavoitteena oli suunnitella lehdelle uusi kiinnostava ja lukemaan houkutteleva ulkoasu, jonka suunnittelussa on kiinnitetty huomiota erityisesti lehden luettavuuden parantamiseen.

Asiasanat: graafinen suunnittelu, järjestölehdet, eläinlehdet

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Visual Communication

Author: Katja Rantala

Title of thesis: Designing a Magazine Layout for a Dog Club

Supervisor: Heikki Timonen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2013

Number of pages: 40 + 2 appendices

This thesis examines what goes into designing a good layout for a magazine that is published by a dog club for its members. My aim was to find out how important the look of the magazine is to the readers and to the editorial staff. I conducted a survey and found out that the editorial staffs at these magazines know the importance of good layout design. I also found out that these magazines are made with very little resources.

I researched the subject and designed a new layout for Suomen NF-Uutiset, a magazine that Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry publishes for its members. My aim was to design a layout that helps to organize the content of the magazine and makes the magazine look attractive to the readers.

Keywords: magazine design, graphic design, layout (printing)

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 KOIRAYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI	8
3 LEHDEN ULKOASUN SUUNNITTELU	9
3.1 Ulkoasun merkitys	9
3.2 Ulkoasun suunnittelija	10
3.3 Ulkoasun tärkeimpiä osa-alueita	11
4 AINEISTO JA MENETELMÄT	14
4.1 Tutkimusmenetelmät	14
4.2 Tutkimustulokset	14
4.3 Aineiston tulkinta ja johtopäätökset	18
5 SUOMEN NF-UUTISTEN ULKOASUN UUDISTAMINEN	20
5.1 Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry	20
5.2 Suomen NF-Uutiset	20
5.3 Uudistuksen lähtötilanne	21
5.4 Uudistuksen tavoitteet	22
5.5 Uudistustyö	24
5.5.1 Typografia	25
5.5.2 Palsta- ja osastotunnukset	29
5.5.3 Värit	32
5.5.4 Kuvien käyttö	34
6 POHDINTA	37
LÄHTEET	39
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Olen toiminut freelancer-tahtajana Suomen Newfoundlandinkoirayhdistyksen jäsenlehdessä *Suomen NF-Uutisissa* vuoden 2012 alusta lähtien, jolloin toteutin lehden ulkoasu-uudistuksen opinnäytetyöni produktiotyönä. Aihe opinnäytetyön tutkielmaan heräsi lehden ulkoasu-uudistusta tehdessä, kun tutustuin minulle entuudestaan tuntemattomaan koirayhdistysten jäsenlehtien maailmaan.

Tutkielmani tavoitteena on selvittää, mikä tekee ulkoasultaan onnistuneen koirayhdistyksen jäsenlehden ja kuinka tärkeä jäsenlehden ulkoasu on lehden toimitukselle ja lukijoille. Tutkielma pohjautuu alan kirjallisuuteen, produktion aikana tekemiini havaintoihin sekä tutkielmaa varten keräämääni tutkimusaineistoon. Tutkielmani keskittyy koirayhdistysten jäsenlehtiin, mutta tutkielman tuloksia voi toivottavasti soveltaa myös muiden yhdistysten jäsenlehtien ulkoasun suunnittelussa.

Tutkielman keskeisiä käsitteitä ovat **koirayhdistys** ja **jäsenlehti**. Käytän tutkielmassa koirayhdistys-termiä yhteisnimityksenä virallisille rotujärjestöille ja rotua harrastaville yhdistyksille. Koirayhdistysten julkaisemista lehdistä käytän tutkielmassa jäsenlehti-nimitystä, vaikka yhtä hyvin voitaisiin puhua myös järjestölehdessä tai laajemmin yhteisölehdessä. Käytän tutkielmassa jäsenlehti-termiä, koska se näyttää olevan käyttöön vakiintunut termi koirayhdistysten omilla verkkosivuilla.

Tutkielma on jaettu johdannon lisäksi viiteen osa-alueeseen. Ensimmäisessä osa-alueessa kerron lyhyesti mikä on koirayhdistyksen jäsenlehti. Toisessa osassa käyn läpi lehden ulkoasun merkitystä ja suunnittelutyön tärkeimpiä osa-alueita. Tutkielman kolmannessa osassa esittelen tutkimusmenetelmät ja tutkielmaa varten keräämäni tutkimusaineiston sekä analysoin tutkimuksen tuloksia. Pyrin kartoittamaan jäsenlehtien toimitusten ja lukijoiden toiveita ja ajatuksia jäsenlehtien ulkoasun suhteen ja tutustumaan koirayhdistyksen jäsenlehden ulkoasun suunnittelun erityishaasteisiin.

Neljännessä osassa esittelen opinnäytetyön produktio-osassa toteuttamaani *Suomen NF-Uutisten* ulkoasu-uudistusta. Tässä osassa käyn läpi uudistustyön tavoitteita ja työvaiheita sekä perustelen uudistustyössä tekemiäni valintoja. Esittelen tutkielmassani *Suomen NF-Uutisten* ulkoasun uudistustyötä keskittymällä vain lehden ulkoasun kannalta keskeisimpiin suunnittelun osa-alueisiin. Yhdessä tutkielmassa ei ole mahdollista käydä yksityiskohtaisesti läpi koko ulkoasun uudistusprosessia, sillä uudistustyöstä riittäisi aihetta useampaankin opinnäytetyöhön. Esimerkiksi pelkästään lehden typografiasta tai värien suunnittelusta voisi tehdä oman tutkielmansa. Keskityn tutkielmassa osa-alueisiin, jotka koen merkityksellisimmiksi *Suomen NF-Uutisten* ulkoasu-uudistuksen kannalta. Tutkielman päättää pohdintaosuus.

2 KOIRAYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

Koirayhdistyksen jäsenlehdellä tarkoitan tutkielmassani virallisen rotujärjestön tai rotua harrastavan yhdistyksen julkaisemaa lehteä, joka toimitetaan yhdistyksen jäsenille jäsenmaksua vastaan.

Koirayhdistysten jäsenlehdet ovat yhteisölehtiä. Aikakauslehdet voidaan jakaa kolmeen osaan sen mukaan, kenelle ne on suunnattu: yleisölehtiin, asiakaslehtiin ja yhteisölehtiin. Yhteisölehdiksi voidaan katsoa erilaiset järjestölehdet, ammattilehdet, henkilöstölehdet, tiedotuslehdet ja aatteelliset lehdet. (Rantanen 2007, 26, 30.)

Yhteisölehdet kertovat yhteisön toiminnasta ja rakentavat yhteisökuvaa. Ne toimivat yhteisön tiedonvälityskanavana ja auttavat yhteisön jäseniä pitämään yhteyttä toisiinsa. Yhteisölehdet tavoittelevat harvoin kaupallista voittoa, vaan niiden ensisijaisena tavoitteena on yhteisön tavoitteiden tukeminen. (Mykkänen 1998, 12–13; Nordenstreng & Wiio 2012, 118.)

Koirayhdistysten jäsenlehdet syntyvät hyvin pitkälle vapaaehtoisvoimin, mikä on tyypillistä pienten yhdistysten lehdille. Vain suurimmilla järjestöillä ja yrityksillä on käytettävissään tarvittavat resurssit ammattitoimittajien, -valokuvaajien tai -graafikoiden käyttämiseen yhteisölehden teossa. Järjestöissä ja muissa yhteisöissä lehden toimitustyö tehdään yleensä omin voimin. Tietynlainen kotikutoisuus – niin hyvässä kuin pahassa – on ominaista monille yhteisölehdille. (Rantanen 2007, 30–31.)

3 LEHDEN ULKOASUN SUUNNITTELU

Lehden ulkoasun suunnittelutyötä voidaan kutsua myös lehden muotoiluksi tai lehden graafisen konseptin suunnitteluksi. Lehden ulkoasun suunnittelutyö tehdään ennen lehden ensimmäisen numeron ilmestymistä tai kun lehteen on ajankohtaista tehdä ulkoasu-uudistus. Suunnittelutyön tuloksena syntyy ohjeistus siitä, miten visuaalisuutta toteutetaan numerosta toiseen. Lehden taittaja noudattaa tätä ohjeistusta lehden yksittäisten numeroiden taitossa. Suunnittelutyössä määritellään lehden formaatti, logo, kansikonsepti, rakenne, palstoituksen periaatteet, typografian säännöstö, taiton periaatteet ja värien rooli. (Rantanen 2007, 155, 159.)

3.1 Ulkoasun merkitys

Kaikilla aikakauslehdillä, olipa kyse kaupan lehtihyllystä löytyvästä kaupallisesta lehdestä tai jäsenmaksua vastaan suoraan kotiin postitettavasta yhdistyksen jäsenlehdestä, on pohjimmiltaan sama tavoite: saada lukija lukemaan lehti. Lehtien lukijakunnat, resurssit ja tarkoitus saattavat olla hyvinkin erilaisia, mutta lehtien visuaalisuus toimii samoin lainalaisuuksin ja lehti välineenä pysyy samantyyppisenä. Lehteä selaillaan ja havainnoidaan samalla tavalla, olipa lehden aihepiiri mikä tahansa. (Rantanen 2007, 32.)

Hyvä ulkoasun suunnittelu tekee lehdestä tunnistettavan ja jäsentää tietoa (Rantanen 2007, 157). Lehden ulkoasun suunnittelun tavoitteena on esittää lehden sisältö lukijalle mahdollisimman selkeästi ja houkuttelevasti. Hyvä ulkoasu on ennen kaikkea toimiva. Sen ansiosta lehti on helppolukuinen ja ymmärrettävä ja lukukokemus on miellyttävä. (Frost 2012, 5.)

Visuaalisuudella on kolme tehtävää: myynti, opastus ja tarinankerronta. Myynnillä tarkoitetaan lukijan mielenkiinnon herättämistä lehden ulkoasun avulla. Lehden sisältö on myytävä lukijalle kerta toisensa jälkeen, ja se onnistuu parhaiten lehden visuaalisuuden kautta. Lehden ulkoasun on kiinnitettävä selailijan

huomio ja houkuteltava tätä lukemaan lisää. Ulkoasu ei saa kuitenkaan johtaa lukijaa harhaan, vaan sen lähtökohtana on oltava lehden artikkeleiden sisältö. (Rantanen 2007, 33–35.)

Lukija tarvitsee opastusta erityisesti lehden silmäilyvaiheessa ennen artikkeleiden lukemiseen syventymistä. Visuaaliset ratkaisut auttavat lukijaa ymmärtämään näkemäänsä ja ohjaavat häntä läpi sivujen. Lehden rakenteen lisäksi lukijaa voi opastaa visuaalisuuden keinoin esimerkiksi typografiaa, palstatunnuksia ja värejä hyödyntämällä. (Rantanen 2007, 36–37.)

Visuaalisuuden kolmas ja graafikoille haastavin tehtävä on tarinankerronta. Lehden ulkoasun tavoitteena on tukea tekstiä ja välittää sen sisältö lukijalle visuaalisuuden keinoin, eli toisin sanoen kääntää artikkelin sisällön ydin visuaaliselle kielelle. (Rantanen 2007, 38–39.)

Lehden persoona muodostuu lehden kehosta ja sielusta. Lehden fyysiseen kehoon luetaan silmillä havaittavat lehden osat, kuten logo, typografia, värit ja kuvat. Lehden sielun muodostavat lukijalle sisällön lukemisen kautta välittyvät osat, kuten aiheet, arvot, asenne ja tarkoitus. Lehden sielun ja kehon on oltava sopusoinnussa keskenään. (Rantanen 2007, 47–48.)

3.2 Ulkoasun suunnittelija

Lehden ulkoasun suunnittelussa kannattaa kääntyä asiantuntijan eli graafikon puoleen. Mainostoimistot, freelancer-graafikot ja painot tarjoavat lehden suunnittelu- ja taittopalveluita. Pienissä lehdissä ei aina kuitenkaan ole resursseja ammattigraafikon palkkaamiseen, vaan lehden ulkoasun suunnittelu ja lehden taitto tehdään toimituksessa vapaaehtoisvoimin ilman alan koulutusta. Mykkänen suosittelee, että vaikka raha ei riittäisi lehden ulkoasun kokonaissuunnitelman tilaamiseen graafikolta, kannattaa toimituksen harkita edes lehden peruselementit kattavan suunnitelman tilaamista ammattilaiselta. Jos lehden ulkoasu päädytään kuitenkin suunnittelemaan kokonaan toimituksessa, kannattaa lehden ulkoasuun valita yksinkertainen, selkeä ja helposti muunneltava linja sekä

hyödyntää suunnittelutyössä myös lehtipainon asiantuntemusta. (Mykkänen 1998, 54.)

Yksi mahdollinen vaihtoehto on myös tiedustella oppilaitoksista alan opiskelijoiden kiinnostusta suunnittelutehtävään. Opiskelijat tarvitsevat usein opinnoissaan työelämälähtöisiä projekteja ja työnäytteitä, joten he voivat olla kiinnostuneita lehden ulkoasun suunnittelusta pienempää palkkiota vastaan tai jopa ilmaiseksi.

Jos lehden ulkoasun suunnittelee toimituksen ulkopuolinen henkilö, on kiinnitettävä huomiota yhteistyöhön suunnittelijan ja toimituksen välillä. Sujuva yhteistyö ja tiedonkulku on tärkeää lehden ulkoasun onnistumisen kannalta, sillä lehden ulkoasun on tuettava lehden sisältöä, eikä ulkoasu saa jäädä lehden sisällöstä irralliseksi.

3.3 Ulkoasun tärkeimpiä osa-alueita

Kansi on lehden tärkein sivu. Kannen tehtävä on myydä lehti lukijalle, herättää mielikuvia lehdestä ja toimia tyylinäytteenä lehden sisällöstä ja ulkoasusta. Hyvä kansi on tunnistettava, selkeä, lupauksia antava sekä tunteisiin ja uteliaisuuteen vetoava. (Rantanen 2007, 85-89, 93.)

Lehden kantta hallitsee **logo**, joka erottaa lehden muista lehdistä (Mykkänen 1998, 58). Logolla tarkoitetaan lehden nimeä, joka on muotoiltu typografisesti ja pysyvästi sovittuun asuun (Rantanen 2007, 98).

Typografia on merkittävin väline lehden persoonallisuuden luomisessa (Rantanen 2007, 106). Typografian avulla lehdelle luodaan ulkoasu, joka jatkuu tunnistettavana numerosta toiseen ja muodostaa yhtenäisen visuaalisen kokonaisuuden (Huovila 2006, 85). Typografialla tarkoitetaan tekstin ulkonäön muotoilua siten, että teksti on ”- - luettavaa, tasapainoista ja ulkonäöltään kaunista tai taroituksenmukaista” (Rantanen 2007, 220).

Lehden typografiaa suunniteltaessa määritellään muun muassa lehden leipätekstin, otsikoiden ja kuvatekstien tyylit sekä opastavat tekstit, kuten osasto- ja palstatunnukset sekä sivunumerot. Typografia tekee lehden teksteistä luettavia ja ymmärrettäviä. Tekstin helppolukuisuuteen vaikuttavat muun muassa fontti, pistekoko, kirjainvälistys, rivivälistys ja tekstiä ympäröivät marginaalit. (Rantanen 2007, 105-106, 131).

Typografian lisäksi on muotoiltava myös lehden muut **visuaaliset elementit**, kuten lehden sivuilla käytettävät tehokeinot, joita ovat muun muassa laatikot, värilliset pohjat, kehykset ja palkit. Oikeaoppisesti käytetyt tehokeinot järjestävät ja arvottavat lehden sisältöä ja antavat sivulle visuaalista mielenkiintoa. (Huovila 2006, 115.)

Lehden **väripaletti** auttaa sitä erottumaan muista lehdistä (Rantanen 2007, 174). Värien käyttö tekee lehdestä tunnistettavan ja tukee lehteä julkaisevan yhteisön mielikuvatavoitteita. Lehden värimaailmassa voidaan noudattaa lehteä julkaisevan yhteisön graafisten ohjeiden mukaisia värejä tai lehdelle voidaan suunnitella aivan oma värimaailmansa. (Mykkänen 1998, 56.)

Värien käytön tarkoitus ei saa olla koristelu, vaan sen täytyy olla tarkkaan harkittua ja tarkoituksenmukaista. Valituilla väreillä on oltava ulkoasun suunnittelussa johdonmukainen ja lukijaa opastava tehtävä. Värit voivat toimia koodin tai tunnuksen tavoin ja niiden avulla voidaan järjestää, korostaa ja avata lehden sisältöä lukijoille. (Rantanen 2007, 173-174.)

Lehden ulkoasun suunnittelussa on otettava huomioon lehden sivupinta-alan **tilankäyttö**. Aivan suunnittelutyön aluksi on päätettävä lehden formaatti eli sivunkoko. Tämän lisäksi on suunniteltava muun muassa palstajako, palstaleveys, palstaväli ja sivun marginaalit. Rivivälit, sisennykset, palstavälit ja marginaalit helpottavat lukemista ja toimivat sisällön järjestäjänä ja rytmittäjänä. Tyhjä tila lehdessä ei ole tilan tuhlausta, vaan tyhjällä tilalla on tärkeä tehtävä, sillä se ohjaa lukijan katsetta. (Huovila 2006, 98-104; Rantanen 2007, 169-170.)

Myös **kuvien käytöstä** ja valinnasta kannattaa laatia ohjeistus lehden taittoa varten. Kuvien valinnassa pidetään yleisesti toimivana perussääntönä, että yksi hyvä ja kunnollisen kokoinen kuva on parempi kuin monta pientä kuvaa (Mykkänen 1998, 157). Kuvien valinnassa kannattaa panostaa määrän sijasta siis laatuun. Hyvin valittu kuva herättää lukijassa tunteita ja antaa esimakua artikkelin sisällöstä (Frost 2012, 119). Kuva toimii sivun tai aukeaman katseenvangitsijana, joten sille on varattava tarpeeksi tilaa ja sen sisältö on otettava huomioon kuvan sijoittelussa (Mykkänen 1998, 157).

Lehden ulkoasun suunnittelussa on myös otettava huomioon lehden lukijakunta ja lajityyppi. Lehti kuuluu aina johonkin lajityyppiin, kuten esimerkiksi sisustuslehtiin tai autolehtiin, ja lajityyppi vaikuttaa lehden **visuaaliseen tyyliin**. Lajityypeille on ajan kuluessa muodostunut tyylikäytänteitä, joiden avulla lehdet ovat ulkoasunsa perusteella tunnistettavissa tietyn lajityypin edustajiksi. Tyylikäytänteiden ei pitäisi kuitenkaan antaa kahlita lehden ulkoasua liikaa, vaan lehden tulisi löytää oma erottuva tyylinsä, joka erottaa sen saman lajityypin muista lehdistä. (Rantanen 2007, 57-59.)

Lehden **rakenne** syntyy lehden toimituksen ja lehden ulkoasun suunnittelijan yhteistyön tuloksena. Rakenne voi muodostua sekä sisällöllisistä että muotoon liittyvistä asioista. Rakenteen ansiosta lehden sisältö etenee johdonmukaisesti ja vakialstat sekä osastot löytyvät lehdestä nopeasti. Hyvä, selkeä ja tuttu rakenne opastaa lehden lukijaa ja auttaa lehden toimitusta lehden sisällön suunnittelussa ja kokoamisessa. (Rantanen 2007, 177.)

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

4.1 Tutkimusmenetelmät

Haastattelin opinnäytetyötäni varten suomalaisten koirayhdistysten jäsenlehtien toimitusten edustajia. Keräsin tutkimusaineiston survey-tutkimuksen keinoin lähettämällä kyselylomakkeen (liite 1) sähköpostitse viidentoista koirayhdistyksen jäsenlehden toimitukseen. Toimituksilla oli noin viikko aikaa vastata kysymyksiin. Kaikki kyselyn kysymykset olivat avoimia kysymyksiä.

Valitsin tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen, koska se sopii mielestäni tutkielmani tavoitteisiin parhaiten. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja ymmärtämään tutkimuskohdetta (Hirsjärvi 1997, 157, 176). Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää koirayhdistysten jäsenlehtien toimitusten ja heidän kautta myös lehtien lukijoiden ajatuksia, kokemuksia ja toiveita jäsenlehtien ulkoasuun liittyen. Halusin selvittää, kuinka tärkeäksi lehden ulkoasu koetaan toimituksissa, millaisin resurssein jäsenlehtiä tehdään ja millaisia syitä ulkoasu-uudistuksiin on lehdissä ollut.

4.2 Tutkimustulokset

Lähetin kyselyitä 15 kappaletta ja kyselyyn vastasi lopulta 4 jäsenlehteä. Vastausprosentiksi muodostui siis 26,7 prosenttia, mikä on kohtuullinen tulos. Kyselyyn vastasivat Suomen Eurasier Kerho ry:n jäsenlehden *Eurasier-Uutisten* puolesta päätoimittaja Merja Vartimo, Suomen Kettuterrierit ry:n jäsenlehden *Kettuterrierin* puolesta päätoimittaja Paula Heikkinen-Lehkonen, Suomen Pyreneläiset ry:n jäsenlehden *Pyrripostin* puolesta yhdistyksen puheenjohtaja ja lehden vastaava päätoimittaja Satu Hattunen ja Suomen Spanieliliitto ry:n jäsenlehden *Spanielin* puolesta yhdistyksen puheenjohtaja ja lehden vastaava päätoimittaja Liisa Pajala.

Kaikilla kyselyyn osallistuneilla jäsenlehdillä on pitkät perinteet ja vakiintunut asema yhdistyksen toiminnassa. Kaksi nuorinta lehteä, *Pyrriposti* ja *Eurasier-Uutiset*, ovat ilmestyneet vuodesta 1993 asti, *Kettuterrieri* on ilmestynyt vuodesta 1975 ja *Spanieli* vuodesta 1964 lähtien. Kyselyyn vastanneista lehdistä *Spanieli* on levikiltään suurin. Sen levikki on noin 2900 kappaletta. *Kettuterrierin* levikki on 700–800 kappaletta, *Pyrripostin* levikki on noin 300 kappaletta, ja *Eurasier-Uutisten* levikki on noin 250 kappaletta. Lehdillä ei ole palkallisia työntekijöitä, vaan lehdet toimitetaan vapaaehtoisvoimin.

Vain *Kettuterrierin* taitosta vastaa alan ammattilainen, jolle maksetaan työstä palkkio. *Kettuterrieri* taitetaan painossa lehteä aiemmin taittaneen toimittajan suunnitteleman ulkoasun pohjalta. *Eurasier-Uutisten* taitosta ja ulkoasun suunnittelusta vastaa päätoimittaja Merja Vartimo. *Spanielin* taitosta ja ulkoasun suunnittelusta vastaa Suomen Spanieliliiton jäsenyhdistyksen jäsen ja *Pyrripostista* yhdistykseen kuulumaton henkilö, joka tekee taiton ystävänpalveluksena. Heille ei kummallekaan makseta työstä palkkiota.

Kyselyyn vastanneista lehdistä vain levikiltään suurin *Spanieli* painetaan kokonaan värillisenä. *Pyrriposti*, *Eurasier-Uutiset* ja *Kettuterrieri* painetaan mustavalkoisena, mutta *Kettuterrierin* ja toisinaan myös *Eurasier-Uutisten* kannet painetaan värillisenä.

Kaikissa kyselyyn vastanneissa toimituksissa jäsenlehden ulkoasu koetaan tärkeäksi. *Pyrripostissa* ja *Spanielissa* lehden ulkoasun tärkeänä tehtävänä nähdään olevan lukijan kiinnostuksen herättäminen ja *Eurasier-Uutisissa* lukijan lukemaan houkuttelevuus. Sari Hattunen *Pyrripostista* kuvailee lehden ulkoasun merkitystä näin: ” - - lukija pitää saada kiinnostumaan niin että koko lehti tulee oikeasti myös luettua eikä vain selattua läpi” (2.4.2013, kysely).

Eurasier-Uutisten päätoimittaja Merja Vartimo (3.4.2013, kysely) muistuttaa kuitenkin, että tärkeintä on lehden asiasisältö, ja kertoo, että lehden sisällöstä on tullut positiivista palautetta lukijoilta, mutta lehden ulkoasusta ei ole saatu palautetta ollenkaan. Muutkaan lehdet eivät ole saaneet paljoa palautetta lukijoilta lehden ulkoasua koskien. *Kettuterrierissä* arvioidaan, että lukijat lienevät pää-

asiassa tyytyväisiä lehden ulkoasuun, tosin Paula Heikkinen-Lehkonen (31.3.2013, kysely) uskoo, että lukijat toivovat varmasti kokonaan värillistä lehteä. Myös *Pyrripostista* arvioidaan, että vaikka lehden lukijat kaipaavat lisää kuvamateriaalia lehteen, ollaan lehden ulkoasuun ilmeisesti tyytyväisiä, sillä negatiivista palautetta ei ole tullut ja suoraan asiasta kysyttäessä on saatu vastaukseksi ”ihan hyvä”. *Spanielissa* lehden kuvien laatua on arvosteltu joskus, mutta muuten palautetta ulkoasusta ei ole juurikaan annettu.

Jäsenlehtiä julkaisevat yhdistykset eivät kyselyn mukaan yleensä pyri vaikuttamaan lehden ulkoasuun. Spanieliliiton hallitus ei ole kommentoinut *Spanielin* ulkoasua ollenkaan. Yhdistyksen hallituksen näkökulmasta lehden ilmestymisvarmuus on tärkeintä. Lehden toimitus sen sijaan toivoo lehdelle uutta ilmettä ja pyrkii parantamaan lehden kuvien laatua. *Kettuterrierin* toimitus ja lehteä julkaiseva Suomen Kettuterrierit ry toivovat, että yhdistyksellä olisi varaa tehdä lehti kokonaan värillisenä. Suomen Eurasier Kerho ry:n hallitus päättää *Eurasier-Uutisten* formaatista sekä kansien neliväripainatuksesta, mutta muuten hallitus ei puutu lehden ulkoasuun. *Pyrripostin* tekijöiden ja Suomen Pyreneläiset ry:n hallituksen mielestä lehden ulkoasussa tärkeintä on selkeys, sillä lehti on tärkein väline yhdistyksen tiedonkulussa.

Kysyttäessä, miten lehden kohderyhmä näkyy lehden ulkoasussa, yleisin vastaus liittyy lehden kuvitukseen. Lehdissä käytetään kuvituksena kuvia koirista, jotka ovat yhdistyksen ”omaa rotua”.

Kaikkiin kyselyyn vastanneista lehdistä on toteutettu ulkoasu-uudistuksia. Useimmiten ulkoasu-uudistus on liittynyt lehden taittajan vaihtumiseen. *Spanieliin* ulkoasu-uudistus on tehty viimeksi vuoden 2012 lopulla, *Eurasier-Uutisiin* vuonna 2010, *Pyrripostiin* vuonna 2009 ja *Kettuterrieriin* noin seitsemän vuotta sitten. Viimeisimmän ulkoasu-uudistuksen syynä *Kettuterrierissä* sekä *Spanielissa* on ollut lehden luettavuuden parantaminen. *Eurasier-Uutisten* uudistuksen taustalla oli uuden taittajan halu siirtyä taitto-ohjelman käyttöön lehden taitossa. *Pyrripostissa* uudistuksen syynä oli ammattitaittajan vaihtuminen taittaajaan, joka ei ole alan ammattilainen, sekä lehden toimituksen vaihtuminen.

Muita syitä lehtien ulkoasu-uudistuksiin ovat olleet toiveet uudesta ilmeestä ja modernimmasta ja paremmasta ulkoasusta. Tämän lisäksi ulkoasu-uudistusten tavoitteena on useammassa lehdessä ollut lehden sisällön järjestäminen. *Spanielin* ulkoasu-uudistuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota aihepiirien rytmitykseen ja siihen, että tiedotukset tulevat selvästi esille lehteen. *Kettuterrierin* ulkoasu-uudistuksessa haluttiin erottaa lehden eri osa-alueet selkeämmin toisistaan, ja *Pyrripostissa* tavoitteena oli saada jatkuvuutta lehden sisältöön.

Vain *Spanieliin* on suunnitteilla ulkoasu-uudistus lähiaikoina. Lehden ulkoasua aiotaan ”viilata” hiukan ja raikastaa lehden yleisilmettä sekä parantaa lehden luettavuutta. *Eurasier-Uutisissa* ulkoasu-uudistusta ei ole suunnitteilla tällä hetkellä, mutta päätoimittaja Merja Vartimo (3.4.2013, kysely) arvelee, että muuttaman vuoden sisällä lehteen voisi tulla muutos, jos hän jatkaa lehden taittajana. Muutos voisi koskea lehden formaattia: lehti voitaisiin mahdollisesti muuttaa takaisin A4-kokoiseksi nykyisestä A5-koosta, koska suurempi formaatti olisi taitollisesti monipuolisempi.

Ammattitaidon ja osaamisen merkitys nousee esille toimitusten vastauksissa kysyttäessä neuvoja koirayhdistyksen jäsenlehden ulkoasu-uudistukseen tai uuden jäsenlehden ulkoasun suunnitteluun. *Pyrripostin* vastaava päätoimittaja Satu Hattunen neuvoo: ”Jos yhdistyksen rahat vain riittävät, niin lehden tekijään kannattaa satsata. Joko ostaa palveluita tai panostaa hieman ei-ammattilaisen tekijän kurssittamiseen.” (2.4.2013, kysely.)

Ammattitaidon lisäksi lehden ulkoasun suunnittelijalta kaivataan myös tuntemusta koiramaailmasta ja koiraroduista. *Kettuterrierissä* toivotaan lehden taittajalta tuntemusta koiramaailmasta niin, että tämä tietäisi lehteä taittaessa, mitkä asiat ovat tärkeitä ja mitkä vähemmän tärkeitä. *Eurasier-Uutisissa* puolestaan toivotaan, että lehti olisi yhdistyksen edustaman koirarodun oloinen.

Toimitusten edustajat neuvovat lehden ulkoasun suunnittelijaa välttämään liian monen erilaisen fontin käyttämistä. He neuvovat myös panostamaan budjetin salliessa väripainatukseen, sillä se tuo ryhtiä julkaisuun. *Eurasier-Uutisten* Merja Vartimo ohjeistaa jäsenlehden uuden ulkoasun suunnittelijaa seuraavasti:

Jäsenlehden tulisi olla oman näköinen - - eikä liian monimutkainen. Uudistuksen suhteen muutoksia voisi tehdä vaikka viiden vuoden välein kuitenkin tietyllä maltilla että lehden tuntee vielä samaksi. Ei liian radikaaleja muutoksia kerralla. (3.4.2013, kysely.)

4.3 Aineiston tulkinta ja johtopäätökset

Kyselyn perusteella jäsenlehden ulkoasu koetaan koirayhdistysten jäsenlehtien toimituksissa selvästi tärkeäksi ja toimituksissa myös ymmärretään lehden ulkoasun merkitys lukijan mielenkiinnon herättämisessä ja lehden sisällön järjestämisessä. Jäsenlehden ulkoasun merkitys lehden lukijoille sen sijaan jää epäselväksi, sillä toimitukset saavat hyvin vähän lukijapalautetta lehden ulkoasuun liittyen. Lukijapalautteen puute saattaa tosin viitata siihen, että jäsenlehden ulkoasulla ei ole niin suurta merkitystä lehden lukijoille kuin lehden sisällöllä ja lehdessä julkaistuilla valokuvilla, joita kommentoidaan toimituksille enemmän.

Eniten palautetta toimitukset ovat saaneet jäsenlehtien ulkoasuun liittyen lehden kuvamateriaalin laadusta ja määrästä, mikä kertoo siitä, että jäsenlehdissä julkaistut kuvat yhteisöön kuuluvista koiraharrastajista, koirista ja yhteisistä tapahtumista koetaan tärkeiksi. Yhdistyksen toiminta ja jäsenet tulevat – kirjaimellisesti – näkyväksi lehden kuvien kautta. Valokuvat yhdistyksen ”oman rodun” koirista auttavat lehteä erottumaan muista koiraharrastajille suunnatuista lehdistä ja saavat lukijan tuntemaan lehden omakseen. Toiveet siitä, että lehden ulkoasu olisi yhdistyksen oman koirarodun oloinen, ja että lehden taittaja tuntisi koiramaailmaa, kertovat mielestäni siitä, että oman yhteisön ja harrastuksen näkyminen lehdessä on tärkeää.

Vastauksista käy ilmi, että koirayhdistyksen jäsenlehden hyvä ulkoasu rakentuu samalla tavalla kuin minkä tahansa lehden onnistunut ulkoasu. Lehden ulkoasun suunnittelussa on otettava huomioon käytössä olevat resurssit, lukijakunta ja lehden aihepiiri. Hyvä suunnittelija ymmärtää lehteä julkaisevan yhdistyksen tavoitteet ja lehden tarkoituksen. Ulkoasu järjestää lehden sisältöä, selkeyttää lehden rakennetta, tekee lehdestä lukijalle kiinnostavan ja tekee lehden lukemisesta vaivatonta.

Kyselyn vastauksissa ehkäpä suurimmaksi jäsenlehtien ulkoasuun vaikuttavaksi käytännön asiaksi nousivat toimitusten käytössä olevat resurssit – tai paremmin niiden puute. Yhdistysten käytettävissä olevat resurssit vaikuttivat muun muassa valokuvien laatuun, lehtien painokustannuksiin ja siihen, ettei lehden ulkoasun suunnittelussa ole voitu hyödyntää ammattigraafikkoa. Kyselyn perusteella jäsenlehtien toimituksissa arvostetaan koulutusta sekä ammattitaitoa ja ulkoasun suunnittelussa hyödynnettäisiin mielellään alan ammattilaisten osaamista, mutta käytännössä yhdistysten vähäiset resurssit eivät välttämättä riitä ammattilaisten palkkaamiseen tai toimituksen kouluttamiseen. Kyselyyn vastanneista lehdistä vain yhden taitto tilataan alan ammattilaiselta, ja muiden taitosta ja ulkoasun suunnittelusta vastaavat henkilöt, joilla ei ole alan koulutusta ja joille ei makseta työstä palkkiota.

Resurssipula näkyy myös lehtien painokustannuksissa ja kuvamateriaalin laadussa ja määrässä. Neliväripainatus on kalliimpaa, joten kolmea neljästä kyselyyn vastanneesta lehdestä painetaan pääasiassa mustavalkoisena. Koska lehtien käytettävissä ei ole ammattivalokuvaajaa, käytetään lehdissä kuvituksena pääasiassa yhdistysten jäsenten itse ottamia kuvia. Koska jäsenten kuvausväli-
neet ja kuvaustaidot todennäköisesti vaihtelevat, on ymmärrettävää, että tarpeeksi laadukkaan kuvamateriaalin hankkiminen lehteen voi olla haasteellista.

Resurssipulasta huolimatta koirayhdistysten jäsenlehdillä on takanaan jo pitkä historia ja niiden tekoa jatketaan edelleen, vaikka kaikilla neljällä yhdistyksellä on olemassa tiedonvälitystä varten myös kotisivut internetissä. Yhdistyksen jäsenlehti koetaan kuitenkin yhä tarpeelliseksi tiedonvälityksen kanavaksi, ja sen tekemiseen käytetään aikaa ja vaivaa, vaikka lehti jouduttaisiin tekemään pienillä resursseilla täysin vapaaehtoisvoimin. Tämä kertoo mielestäni jäsenlehden tärkeästä asemasta yhdistyksen toiminnassa ja tiedonvälityksessä sekä yhteisöllisyyden rakentumisessa.

5 SUOMEN NF-UUTISTEN ULKOASUN UUDISTAMINEN

Toteutin *Suomen NF-Uutisten* ulkoasu-uudistuksen kevättalvella 2012. Tässä luvussa esittelen lehteä ja sen taustalla toimivaa yhdistystä sekä käyn läpi uudistustyön osa-alueita ja omia havaintojani matkan varrelta.

5.1 Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry

Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry on vuonna 1952 perustettu newfoundlandinkoirien virallinen rotuyhdistys. Yhdistys järjestää jäsenilleen harrastustoimintaa, koulutuksia ja näyttelytilaisuuksia sekä tiedottaa jäsenilleen muun muassa newfoundlandinkoirien terveyteen ja jalostamiseen liittyvistä asioista. Yhdistys tiedottaa jäsenilleen toiminnastaan verkkosivujensa kautta sekä julkaisemalla neljästi vuodessa ilmestyvää jäsenlehteä ja kerran vuodessa ilmestyvää tilastonumeroa. (Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys Ry 2013, hakupäivä 2.4.2013.)

5.2 Suomen NF-Uutiset

Suomen NF-Uutiset on Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry:n jäsenlehti, joka toimitetaan yhdistyksen jäsenmaksun maksaneisiin kotitalouksiin. Lehdessä julkaistaan newfoundlandinkoiraharrastukseen liittyviä juttuja, haastatteluita, yhdistyksen tiedotteita, erilaisia näyttely- ja kilpailutuloksia ja kuvagallerioita sekä newfoundlandinkoiraharrastajille suunnattuja mainoksia ja ilmoituksia. Lehden sisältö tuotetaan vapaaehtoisvoimin yhdistyksen jäsenten ja lehden kolmihenkisen toimituksen yhteistyönä. Lehden taittotyö ostetaan freelancer-graafikolta.

Suomen NF-Uutiset on kooltaan perinteistä aikakauslehteä hieman pienempi, sillä sen mitat ovat 172mm x 248mm. Joulukuussa ilmestyvää hieman paksumpaa joulunumeroa lukuun ottamatta lehden numeroissa on kannet mukaan luki-

en 80 sivua. Lehti painetaan neliväripainatuksena offset-menetelmällä Tammerprint Oy:ssä. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa: maaliskuussa, kesäkuussa, syyskuussa ja joulukuussa. Lehden levikki on 750 kappaletta.

5.3 Uudistuksen lähtötilanne

Valmistauduin *Suomen NF-Uutisten* ulkoasun uudistustyöhön tapaamalla lehden kolmihenkeisen toimituksen kanssa tammikuussa 2012. Tapaamisessa toimituksen jäsenet Kaisa Karjalainen, Kaisa Mattila ja Niina Sarenius kertoivat minulle Suomen Newfoundlandinkoirayhdistyksen toiminnasta sekä yhdistyksen jäsenlehestä, sen lukijoista ja tavoitteista. Tapaamisen jälkeen pidimme yhteyttä sähköpostitse. Valmistauduin uudistustyöhön myös tutustumalla *Suomen NF-Uutisten* aiempiin numeroihin, muiden koirayhdistysten jäsenlehtiin ja lehtisuunnittelua käsittelevään kirjallisuuteen.

Aloitin *Suomen NF-Uutisten* ulkoasun uudistustyön tilanteessa, jossa lehden taittaja oli vaihtunut lyhyen ajan sisällä kahdesti. Lehteä muutaman vuoden ajan taittanut graafikko oli vasta luopunut tehtävästä ajanpuutteen vuoksi ja seuraava taittaja oli ehtinyt taittaa lehteä vasta muutaman numeron verran ennen kuin minut valittiin tehtävään. Myös lehden ulkoasu oli vaihtunut taittajien vaihtuessa, eikä lehden toimitus ollut täysin tyytyväinen lehden muuttuneeseen ilmeeseen. Lehden ulkoasu koettiin vieraaksi, ja toimitus toivoi lehden uudelta ulkoasulta paluuta aiempaan, eläväisempään tyyliin, joka kuvastaisi yhdistyksen henkeä paremmin.

Ulkoasu-uudistuksessa oli otettava huomioon lehden ulkoasua koskevat aiemmat valinnat, joita ei haluttu tässä vaiheessa muuttaa, kuten lehden formaatti, sivumäärä, paperi, painotapa ja painopaikka. Tämän lisäksi toimitus toivoi uuden ulkoasun jatkavan vuosien varrella vakiintunutta käytäntöä lehden takakanisien värityksestä.

5.4 Uudistuksen tavoitteet

Ennen ulkoasun uudistustyöhön ryhtymistä on hyvä pysähtyä miettimään, onko uudistukselle oikeasti tarvetta. Lehden ulkoasu vaatii lähes jatkuvaa pienimuotoista kehittämistä ja päivittämistä, mutta koko ulkoasun ja mahdollisesti lehden rakenteen mullistavaan uudistukseen ryhtymiselle on oltava hyvät perusteet. Tuttu ja tunnistettava ulkoasu tekee lehdestä helposti luettavan ja antaa lukijoille turvallisuuden tunteen. Jatkuvuus on tärkeää lukijoille. (Huovila 2006, 206–207.)

Toisinaan perusteelliseen uudistustyöhön on kuitenkin ryhdyttävä. Kokonaan uusi ulkoasu voi olla riski, mutta onnistuessaan uudistus tavoittaa lisää yleisöä ja tuo lehden identiteetin selkeämmin esille (Huovila 2006, 207). Suomen *NF-Uutisten* tapauksessa lehden ulkoasu-uudistukseen ryhdyttiin, koska lehden ulkoasu koettiin toimituksessa vieraaksi. Tutustuessani lehteen huomasin myös, etteivät ulkoasun perustehtävät, kuten sisällön järjestäminen ja myyminen, toteutuneet lehdessä. Uudistustyöhön ryhtyminen oli siis mielestäni perusteltua.

Aloitin ulkoasu-uudistuksen suunnittelun tutustumalla lehden kahteen aiempaan ulkoasuun lukemalla ja tarkastelemalla huolellisesti *Suomen NF-Uutisten* numeroita vuosilta 2010 ja 2011. Tutustuessani lehtiin mietin, mitkä asiat aiemmissa ulkoasuissa toimivat ja mitkä asiat kaipasivat korjausta. Yritin silmäillä lehteä lukijan näkökulmasta ja mietin samalla myös lehden toimituksen kommentteja ulkoasujen suhteen sekä heidän toiveitaan uudelle ulkoasulle. Lehden kaksi aiempaa ulkoasua poikkesivat merkittävästi toisistaan. Lehden aiemmassa ulkoasussa erilaisten fonttien, värien sekä tehokeinojen kirjo oli suuri ja kieltämättä jopa hieman häiritsevää. Lehden eri sivuilla ja aukeamilla ei yleensä ollut minäkäänlaista visuaalista yhteyttä toisiinsa. Seuraavan taittajan suunnittelema ulkoasu oli sen sijaan hyvin hillitty ja melko persoonaton, ja se koettiinkin lehden toimituksessa liian tylsäksi ja virallisen näköiseksi.

Huomasin yllätyksekseni, että näissä kahdessa hyvin erilaisessa ulkoasussa oli pohjimmiltaan sama ongelma. Kummassakin tapauksessa lehden ulkoasu teki

lehdestä vaikealukuisen ja jätti sisällön varjoonsa. Vanhemman ulkoasun run-
sas tyylikirjo vaikeutti artikkeleiden, mainosmateriaalin ja yhdistyksen omien il-
moitusten erottamista toisistaan, ja välillä oli jopa vaikea hahmottaa, missä yksi
juttu loppui ja toinen alkoi. Jälkimmäisessä ulkoasussa lukemista puolestaan
vaikeutti se, että lähes kaikki lehden jutut olivat tismalleen samannäköisiä, joten
lehden vakipalstat, kolumnit, tuloslistat ja haastattelut eivät erottuneet toisistaan
juuri mitenkään. Lehden selailu oli hankalaa, ja lehdestä oli vaikea löytää etsi-
määnsä.

Ensimmäinen tavoitteeni uudistustyölle oli suunnitella *Suomen NF-Uutisille* uusi
selkeä ulkoasu, joka tukisi ja järjestäisi lehden sisältöä ja takaisi **lehden luetta-
vuuden**. Hyvällä luettavuudella helpotetaan lukijan työtä, edistetään tekstin
ymmärtämistä ja tehdään lukukokemuksesta lukijalle mahdollisimman miellyttä-
vä (Korkainen 2012, 5).

Toinen tavoitteeni uudistustyölle oli suunnitella *Suomen NF-Uutisille* oma **tun-
nistettava identiteetti**. Tavoitteenani oli suunnitella lehdelle muista koirayhdis-
tysten jäsenlehdistä erottuva yhtenäinen ulkoasu, joka vastaisi toimituksen toi-
veita eläväisemmästä ulkoasusta sortumatta kuitenkaan lehden vanhan ulko-
asun tapaan liialliseen tehokeinojen sekamelskaan. Tavoitteenani oli, että uu-
distuksen tuloksena syntyvä ulkoasu kuvastaisi yhdistyksen toimintaa ja new-
foundlandinkoirien luonnetta ja olemusta. Newfoundlandinkoirat ovat fyysisesti
suurikokoisia ja vahvoja koiria, jotka ovat luonteeltaan iloisia ja ihmisystävällisiä.
Yhdistyksen jäsenet osallistuvat koiriensa kanssa muun muassa näyttelyihin ja
harrastavat vesipelastusta. (Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys Ry 2013,
hakupäivä 25.4.2013.) Uudistustyön päämääränä oli, että lehden ulkoasu ku-
vastaisi aktiivista, reipasta ja iloista koirarotua ja sen ympärillä tapahtuvaa har-
rastustoimintaa.

Kolmas tavoitteeni oli, että lehden ulkoasu houkuttelisi lukijaa tarttumaan leh-
teen ja selailemaan sitä. Lehden ulkoasulla on keskeinen rooli lehden selailu-
vaiheessa, sillä se opastaa lukijaa löytämään etsimänsä ja luo odotuksia lehden
sisällöstä. Selailulla on tärkeä tehtävä lehden **sisällön myynnissä** lukijalle, sillä
lehteä selaillessaan lukija tekee päätöksen siitä, kannattaako lehden lukemi-

seen ryhtyä. *Suomen NF-Uutiset* ei kilpaile lukijan huomiosta kaupallisten lehti-
en tapaan kaupan lehtihyllyllä, koska lehti jaetaan yhdistysten jäsenten kotiin
postitse. Lehti joutuu kuitenkin kilpailemaan lukijan ajasta ja mielenkiinnosta
esimerkiksi internetin, television ja harrastusten kanssa (Rantanen 2007, 68).
Jäsenlehti on yhdistyksen tärkeä tiedonvälityskanava, jonka kautta jäsenille tie-
dotetaan koiraharrastukseen liittyvistä asioista ja tulevista tapahtumista, joten
on tärkeää, että lehteä oikeasti luetaan. Siksi lukija on houkuteltava selailun
kautta tutustumaan lehden sisältöön ja toivottavasti pysähtymään artikkeleiden
ääreen.

5.5 Uudistustyö

Keskityn tutkielmassani *Suomen NF-Uutisten* typografian, värimaailman ja kuvi-
en käytön suunnitteluun ja esittelen lehden ulkoasun uudistustyötä näiden osa-
alueiden kautta. Vaikka tutkielma ei kata lehden ulkoasun kaikkia eri osa-
alueita, antaa se kuitenkin hyvän yleiskuvan suunnitteluprosessista ja suunnitte-
lutyötä ohjanneista valinnoista.

Suomen NF-Uutisten typografia muodostuu muun muassa leipätekstistä, otsi-
koista ja väliotsikoista, kuvateksteistä, sivunumeroista, logosta ja kannen muista
teksteistä sekä palsta- ja osastotunnuksista. Esittelen seuraavassa luvussa leh-
den leipätekstin ja otsikoiden typografian suunnittelua sekä leipätekstin suunnit-
teluun liittyvää palstoituksen suunnittelua. Typografiaa käsittelevä luku on leh-
den uudistustyötä esittelevistä luvuista laajin, koska typografialla on tärkeä rooli
lehden ulkoasun muodostumisessa. Typografian suunnittelu ja kirjaintyyppien
valinta auttoi minua löytämään lehden persoonan ja loi hyvän pohjan lehden
muiden osa-alueiden suunnittelulle.

Käsittelen lehden palsta- ja osastotunnusten suunnittelua omassa luvussaan,
sillä niiden merkitys lehden ulkoasu-uudistuksessa osoittautui merkittäväksi eri-
tyisesti lehden sisällön järjestämisen kannalta. Myös lehden värien suunnittelul-
le on varattu oma lukunsa. Päätän uudistustyön esittelyn kertomalla lyhyesti ku-
vien käytöstä lehdessä.

5.5.1 Typografia

Aloitin uudistustyön lehden typografian suunnittelusta, koska typografia on yksi lehden ulkoasun tärkeimmistä osa-alueista. Typografialla on olennainen rooli siinä, miten lukija tulkitsee lukemansa tekstin ja millainen mielikuva julkaisusta muodostuu lukijan mielessä. (Frost 2012, 21, 83.) Typografia on lehden runko, joka pitää lehden koossa. Lehden typografinen paletti tekee lehdestä yhtenäisen ja tunnistettavan. Muotoilun on tuettava tekstin sisältöä, eikä se saa nousta lukemisen esteeksi. Typografia tekee tekstistä helposti luettavaa, eli lukija huomaa, havaitsee, hahmottaa ja ymmärtää lukemaansa ja näkemäänsä vaivatta. (Rantanen 2007, 105–109.)

Kirjaimista ja sanoista muodostuvaa tekstiä muotoillaan, järjestetään ja jäsennetään typografian avulla (Rantanen 2007, 105, 109). Tässä käytetään apuna typografista kontrastia, joka luo tekstiin vaihtelua, synnyttää rytmisiä ja asettaa asiat haluttuihin suhteisiin. Typografiassa tärkeimmät kontrastit ovat kahden kirjainkoon välinen kokokontrasti, kahden toisistaan poikkeavan kirjaintyylin yhdessä muodostama muotokontrasti, saman kirjaintyylin kahden eri lihavuuden muodostama vahvuuskontrasti sekä kahden värin muodostama värikontrasti. (Itkonen 2007, 77–78.) Typografisen kontrastin ansiosta lukija erottaa lehden erilaiset tekstit toisistaan jo ennen lehden lukemiseen syventymistä.

Lehden tekstit voidaan jakaa kahteen osaan: nopeisiin ja hitaisiin teksteihin. Nopeat tekstit, kuten otsikot, ingressit, kuvatekstit ja väliotsikot toimivat sisällön myynnin välineenä lehden selailuvaiheessa. Osastotunnukset, palstatunnukset ja sivunumerot ovat myös nopeita tekstejä, ja niiden tehtävänä on lukijan opastaminen. Lehden leipäteksti on hidasta, kertovaa tekstiä. (Rantanen 113, 128, 131.)

Lehden fonttivalinnoissa on kiinnitettävä huomiota tekstin luettavuuteen sekä tyyliin, jota fontti eli kirjaintyyppi edustaa (Frost 2012, 20–21). Luettavuuden merkitys korostuu erityisesti leipätekstifonttia valittaessa. Leipäteksti on lehden ydin ja henkinen sisältö, joten sen lukemisen on oltava mahdollisimman sujuvaa

ja vaivatonta, eikä tekstin muotoilu saa tulla tarinankerronnan tielle (Rantanen 2007, 131). Valitsin lehden leipätekstifontiksi Chaparral Pro -fontin, koska se on mielestäni helppolukuinen ja selkeä, mutta kuitenkin visuaalisesti kiinnostava ja persoonallinen. Fonttiin kuuluu erilaisia kirjainleikkauksia, joista valitsin leipätekstiin regular-leikkauksen.

Kun leipätekstin kirjaintyyppi on valittu, on tehtävä valintoja muun muassa leipätekstin pistekokoon, riviväliin ja tekstin palstoitukseen liittyen. Tavallisesti leipätekstin pistekoko on 9–12 pistettä, riippuen kirjaintyyppin x-korkeudesta eli kirjaintyyppin sellaisten pienenäköisten korkeudesta, joissa ei ole ylä- tai alapidenyksiä. (Itkonen 2007, 83.) *Suomen NF-Uutisten* leipätekstin oikea koko ja riviväli löytyivät testaamalla ja tulostamalla paperille esimerkkisivuja leipätekstistä. Lehden leipätekstin pistekoko on 10 pistettä ja riviväli 12,5 pistettä. Rivivälin pistekoon on hyvä olla leipätekstin pistekokoa suurempi, sillä väljä riviväli houkuttelee lukijaa paremmin kuin liian tiivis riviväli. Rivivälit eivät kuitenkaan saa olla niin suuret, että ne nousevat visuaalisesti tekstiä hallitsevammaksi ja häiritsevät lukemista. (Itkonen 2007, 85.)

Palstalla tarkoitetaan pystysuoraan erotettua sivun osaa, johon leipäteksti ladotaan (Rantanen 2007, 219). Palstan muotoja on neljä: tasapalsta, oikean reunan liehu, vasemman reunan liehu ja keskitetty palsta. Vain tasapalsta ja oikean reunan liehu soveltuvat pidemmän tekstin palstoitukseen. (Itkonen 2007, 94.) *Suomen NF-Uutisten* leipäteksti on tasattu palstaan, koska mielestäni tasapalsta antaa lehden sivuille jämäkän ja ryhdikkään ilmeen.

Lehden sisältö toimii palstoituksen lähtökohtana. Nopealukuiset ja lyhyet jutut ladotaan usein kapeampaan palstaan, kun lehden pidemmät artikkelit, jotka vaativat keskittyneempää lukemista, ladotaan puolestaan leveämpään palstaan. (Rantanen 2007, 183.) *Suomen NF-Uutisissa* lähes kaikki lehden sivut jaetaan kahteen palstaan. Päädyin käyttämään lehdessä kahden palstan jakoa lehden formaatin vuoksi. Lehti on kooltaan tyyppillistä aikakauslehteä hieman pienempi, joten useamman kuin kahden palstan käyttäminen olisi vaatinut joko huomattavasti kapeampien palstojen käyttöä tai sivun marginaalien ja palstavälin pienentämistä. Koska marginaaleilla ja palstavälillä on tärkeä tehtävä tekstin luetta-

vuuden kannalta eikä hyvin kapea palsta toimi tasattuna, oli jako kahteen palstaan tässä tapauksessa ainoa toimiva ratkaisu.

Kun lehden leipätekstin kirjaintyyppi oli valittu, oli aika suunnata katse lehden otsikoihin. Otsikoilla on tärkeä tehtävä lehden sisällön myynnissä lukijalle. Hyvä otsikko on selkeä, ja se pikemminkin nähdään kuin luetaan. Lehden otsikoilla on oltava yhteys toisiinsa, jotta lukija tunnistaa ne otsikoiksi ja erottaa lehden artikkelit mainoksista ja muista ilmoituksista. (Rantanen 2007, 114.)

Valitsin otsikkokäyttöön Crete Round ja Myriad Std kirjaintyypit. Crete Round -fontista käytetään kursiivia muotoa ja otsikoiden tekstin väri on yleensä musta (katso kuva 1). Selkeää ja konstailematonta Crete Round -fonttia käytetään erityisesti lehden osastomaisessa ympäristössä, kuten esimerkiksi newfoundlandinkoiran terveyttä käsittelevän terveystarkastuskeskuksen palstan otsikoinnissa. Fontti on otsikkokäytössä myös lehden uutisteksteissä sekä sellaisissa jutuissa, joiden sisältö on pääasiassa tiedottavaa tai ohjeistavaa. Tällaisia juttuja lehdesä ovat muun muassa koiran terveydestä sekä näyttely- ja kilpailutuloksista kertovat jutut.

Miten tutkimuksen tulokset näkyvät käytännössä?

Kuva 1. Esimerkki Crete Round -fontin käytöstä otsikoissa.

Myriad Std -fontin Tilt-leikkausta käytetään lehden henkilöreportaasien, matkakertomusten ja muiden laajempien yhdistyksen jäsenistä ja heidän koiristaan kertovien juttujen otsikoinnissa. Näissä jutuissa tutustutaan yhteisön jäseniin ja heidän kauttaan myös yhdistyksen toimintaan. Juttujen sävy on henkilökohtaisempi ja epävirallisempi, mikä saa mielestäni näkyä myös juttujen otsikkotypo-

grafiassa. Otsikot ladotaan usein hieman kallelleen korostamaan fontin rentoa ja huoletonta ilmettä (katso kuva 2). Otsikot ovat yleensä värillisiä. Niiden väri suunnitellaan taitossa jutun kuvien tai tunnelman pohjalta, kuitenkin niin, että väri sopii lehden värimaailmaan.

MUSEOKOIRIEN TARINAA

TEKSTI JA KUVAT PAULIINA SUUTARINEN

Vehoniemen Automuseon paikalla sijaitsi vuodesta 1928 vuoteen 1981 Matkailumaja, jossa oli Kosti-Vehoniemi niminen neovondlandin-koira. Ihastuttuamme siihen päättimme hankkia museolle samanlaisen koiran. Ensimmäinen museokoira tuli meille vuonna 1981 ja sai nimensä Pikku kakkosen Karvaluonon kesäretkiäuton mukaan. Auto (Chevrolet Capitol Truck v.m. -28) oli meiltä museolta lainassa heidän ohjelmaansa ja he nimesivät auton Tassuksi. Auton ovissa oli suuret koiran tassun muotoiset kuviot. Nöfän tullessa kotiin pennun suurten ja huoniot herättävien tassujen perusteella tuli koiran nimeksikin sitten Tassu. Sama koira sai sitten vielä lisänimen Tassu GMC, johtuen siitä että koiran lempiauto oli GMC-merkkinen lava-auto vuosimallia -57, jossa se matkusti ylpeänä pää sivulasista ulkona. Seuraavat koiramme nimettiin myös Tassuiksi. Tassuja meillä on ollut 3 kappaletta. Myöhemmin koiria oli samanlaisesti kaksi ja Milla I oli saanut nimensä jo kenneleissä. Tämän hetkinen koira on Milla II, joka täyttää 16.8.2012 3 vuotta. Hänen syntymäpäivänsä kunniaksi julkaisimme uuden postimerkin. Museokoirista Tassu III sai olla vanhemmiten vapaana ja lähti usein kesällä lapsiperheiden kanssa alas rantaan uimaan tai talvella pilkkimiesten kanssa pilkille. Sieltä se tosin palasi museolle eväiden syönnin jälkeen. Tämänhetkinen museokoira Milla on yhtälailla kysytyn henkilökunnan jäsen kuin edeltäjänsä. Museokoiraa tullaan katsomaan pitkiäkin matkojen pästä. Museokoiran ollessa lähes

Manta-nöffi lähestyi toimitusta suloisella nöffikortilla hienoine nöffipostimerkkeineen, ja antoi juttuvinkin Kangasalla museokoirana toimivasta nöffistä. Toimitus kiittää ja toivottaa Mantalle ja kotiväelle oikein mukavaa kesää ja paljon herkkujä!

Yllä: Tassu I tarkkailee perustusta Vasemmalla: Tassu I

44 NF-UUTISET 2/2012

NF-UUTISET 2/2012 45

Kuva 2. Esimerkki Myriad Std Tilt -fontin käytöstä otsikossa.

Kahden erilaisen otsikkofontin käyttäminen lehdessä on minusta toimiva ratkaisu. Otsikoiden typografinen tyyli viestii jutun sisällöstä ja kertoo lukijalle nopeasti, onko kyseessä virallisempi, tärkeää tietoa sisältävä artikkeli vai epävirallisempi haastattelu tai matkareportaasi. Jotta kahden erilaisen otsikkofontin käyttö olisi johdonmukaista ja lukijaa ohjaavaa, on lehden taittajan tutustuttava juttuun ja tavoitettava sen sävy ja sanoma ennen otsikkofontin valintaa. Myös Rantanen (2007, 38–39) muistuttaa, että lehden ulkoasun suunnittelijan ja lehden yksittäisen numeron taittajan on tutustuttava lehden sisältöön ja luettava lehteen tulevat artikkelit ymmärtääkseen niiden ytimen.

Eroistaan huolimatta valitsemani otsikkofontit sopivat mielestäni samaan julkaisuun, ja yhdessä lehden leipätekstin ja lehden muiden typografisten ratkaisujen kanssa ne muodostavat toimivan kokonaisuuden ja kiinnostavan muotokontrastin. Valitsin lehteen tarkoituksella vahvapiirteisiä ja selkeitä kirjantyyppejä, joissa on vähäinen viivakontrasti. Liian koristeelliset tai elegantit kirjantyyppit olisivat olleet mielestäni ristiriidassa lehden sisällön ja newfoundlandinkoirien olemuksen kanssa.

5.5.2 Palsta- ja osastotunnukset

Suomen NF-Uutisissa on paljon numerosta toiseen jatkuvia palstoja ja kiinteitä osastoja, jotka täytyi ottaa huomioon lehden ulkoasun uudistustyössä. Lehdessä on yhdistyksen toiminnasta ja newfoundlandinkoirien terveydestä tiedottavia vakipalstoja kuten yhdistyksen hallituksen ja terveystarkastuslautakunnan ja lehden toimituksen palstat, sekä humoristisempia kolumni- ja pakinatyyllisiä palstoja, joissa esitellään elämää newfoundlandinkoiran kanssa. Vakipalstoilla ja osastoilla tiedotetaan harrastustoiminnasta, esitellään aluetoimintaa sekä julkaistaan erilaisia kuvagallerioita ja tuloslistoja näyttelyissä ansioituneista koirista. Lehdessä on myös jatkuvia koiraharrastajia ja kenneleitä esitteleviä juttusarjoja.

Koska lehdessä on niin paljon jatkuvia palstoja ja erilaisia osastoja, oli mielestäni tärkeää luoda palstoille ja osastoille selkeät tunnukset, jotka erottavat ne toisistaan ja lehden muista artikkeleista ja tekevät niistä tunnistettavia numerosota toiseen. Työn tavoitteena oli myös, että lehden virallisempi ja tiedottavampi sisältö erottuu viihteellisemmästä sisällöstä ensisilmäyksellä.

Lehden osastotunnukset ohjaavat lukijaa löytämään etsimänsä sisällön, mutta ne eivät saa kilpailla lukijan huomiosta pääjuttujen otsikoiden kanssa. Osastotunnukset toimivat kylttien tapaan ohjaamalla lukijaa eteenpäin lehdessä. (Rantanen 2007, 128.) Päädyin uudistustyössä ratkaisuun, jossa lukijaa ohjaavat sivun ylänurkkaan sijoitetut osastotunnukset (katso kuva 3). Tunnuksia käytetään

pääasiassa lehden alkuun ja loppuun sijoitettujen vakipalstojen ja osastojen yhteydessä.

Kuva 3. Luonnos osastotunnuksen sijainnista lehden sivulla.

Tunnukset noudattavat lehden muotokieltä, jossa yksi elementin kulma on pyöristetty. Lähes kaikkien osastotunnusten värit noudattavat lehden numerokohdaisia tunnusvärejä, joiden suunnittelusta kerron lehden värejä käsittelevässä luvussa. Valitsin tunnuksiin Novecento wide -fontin bold-leikkauksella, koska pelkistetty kirjaintyyppi sopii mielestäni hyvin opastustarkoitukseen eikä se kilpaile huomiosta muiden sivulla olevien tekstien kanssa. Sama fontti kulkee läpi lehden opastustehtävässä, ja se näkyy myös lehden kannessa lehden numeron ja vuosiluvun muotoilussa. Tunnuksen tekstissä on käytetty tehokeinona harvennusta.

Osastotunnusten lisäksi suunnittelin lehteen useita palstatunnuksia. Palstatunnusten visuaalisen ilmeen on hyvä olla osastotunnuksia persoonallisempi ja mieleenpainuvampi, sillä palstatunnuksen tulisi jäädä lukijan mieleen kuvana (Rantanen 2007, 128). Lehden vanhassa ulkoasussa eri palstoilla oli ollut omat tunnukset, mutta hiljattain tapahtuneen taittajan vaihdoksen myötä lehdessä oli luovuttu palstatunnusten käytöstä miltei kokonaan. Kuvassa 4 näkyy Nöffitreffit-palstan tunnus lehden vanhasta ulkoasusta. Vanha tunnus oli erottuva ja tunnistettava, mutta sillä ei ollut sukunäköisyyttä lehden muun typografian kanssa. Lehden seuraavassa ulkoasussa Nöffitreffien tunnuksesta oli luovuttu kokonaan, ja palstan nimi oli muotoiltu samaan tapaan lehden muiden otsikoiden kanssa, mikä vaikeutti palstan erottamista lehden muusta sisällöstä.

Kuva 4. Nöffitreffien palstatunnus lehden vanhassa ulkoasussa.

Käytin Nöffitreffien uuden tunnuksen suunnittelun lähtökohtana lehden otsikkokäytöstä tutun Myriad Std -fontin vaihtoehtoista Sketch-leikkausta (katso kuva 5). Näin tunnuksella on visuaalinen yhteys lehden muuhun typografiaan.

Kuvat 5. Nöffitreffien uudistettu palstatunnus.

5.5.3 Värit

Lehden värien suunnitteluun tulee suhtautua samalla tapaa kuin lehden typografian ja muiden elementtien suunnitteluun. Lehden väripalettia ei koota suunnittelijan tai lehden toimituksen suosikkiväreistä, eikä värien suuri kirjo ole välttämättä hyvästä, vaan väripaletti on suunniteltava huolella ja tarkoituksenmukaisesti. Väri viestii sisällöstä ja rakentaa lehden visuaalista identiteettiä, mikä auttaa sitä erottumaan muista lehdistä. Lehden eri osastoille tai juttutyypeille voidaan määritellä omat tunnusvärensä. Tällöin on huolehdittava siitä, että värin viesti on yhtenäinen läpi julkaisun. (Frost 2012, 22; Huovila 2006, 126; Rantanen 2007, 173-174.)

Suomen NF-Uutisten väripaletin suunnittelu lähti liikkeelle lehden kansista. *Suomen NF-Uutisissa* lehden takakannella on perinteisesti ollut ehkäpä jopa yhtä tärkeä rooli kuin etukannella. Lehden takakansi on varattu yhden kansainvälisen muotovalion kunnian saaneen koiran esittelyyn. Vuosien varrella lehdessä on vakiintunut käytäntö takakannen värityksestä. Keväällä ilmestyvän numeron takakansi on väritykseltään aina keltainen, kesällä ilmestyvän numeron takakansi on vihreä, syksyn numeron takakansi on sininen ja lehden joulunumeron takakansi on väriltään punainen. Toimituksen toiveena oli, että tämä lukijoille mieleinen perinne takakannen värityksestä jatkuisi myös lehden uudessa ulkoasussa. Lehden värimaailman suunnittelu lähti liikkeelle näistä neljästä väristä ja niiden oikeiden sävyjen etsimisestä.

Aiemmissa lehdissä takakansien värisävyt olivat vaihdelleet numerokohtaisesti niin, että esimerkiksi kesällä ilmestyvän numeron takakansi oli ollut yhtenä kesänä vaaleanvihreä ja toisena metsänvihreä, eikä käyttöön ollut vakiintunut tiettyjä värisävyjä. Tavoitteenani oli määritellä uudistuksessa tarkat värisävyt, jotka muodostaisivat lehden väripaletin perustan ja toimisivat lehden tunnusväreinä rakentaen lehden identiteettiä. Valitsemani värisävyt näkyvät kuvassa 6 ja ne ovat keltainen (C:0, M:27, Y:93, K:0), vihreä (C:56, M:0, Y:98, K:0), sininen (C:69, M:18, Y:29, K:0) ja punainen (C:0, M:90, Y:65, K:0).

Kuva 6. Suomen NF-Uutisten tunnusvärit.

Kiinnitin värisävyjen valinnassa huomiota erityisesti värien värikylläisyyteen sekä yhteensopivuuteen. Mielestäni oli tärkeää, että neljä tunnusväriä muodostavat sopusointuisen kokonaisuuden. Halusin välttää liian hempeitä ja vaaleita sävyjä, jotka olisivat olleet mielestäni ristiriidassa newfoundlandinkoirien reippaan ja iloisen luonteen kanssa. Valitsemani värisävyt ovat painettuna intensiivisiä, mutta eivät räikeitä.

Tunnusväriä käytetään takakannen lisäksi etukannen logossa (katso kuva 7) sekä lehden ensimmäisillä ja viimeisillä sivuilla yhdistyksen, lehden tekijöiden ja newfoundlandinkoirakasvattajien yhteystietojen yhteydessä sekä lehden sisällysluettelosivulla. Tämän lisäksi tunnusväriä käytetään lukijaa opastavissa osatunnuksissa. Näin tunnusväri näkyy lehden kansien lisäksi myös lehden sisäisivuilla ja luo yhteyden kansien ja sisällön välille.

Kuva 7. Tunnusvärin käyttö lehden etusivun logossa ja takakannessa.

Neljän tunnusvärin lisäksi määrittelin kuusi väriä, joita voidaan käyttää lehden otsikoissa ja muissa elementeissä. Nämä kuvassa 8 näkyvät kuusi väriä täydentävät lehden tunnusvärejä ja tuovat lehden ulkoasuun vaihtelua ja mielenkiintoa. Väripalettiin kuuluu näiden värien lisäksi myös tietenkin musta, sillä lehden leipäteksti ja suuri osa otsikoista ovat mustia. Mustaa voikin sanoa kaikkien lehtien pääväriksi, sillä lähes kaikkien sanoma- ja aikakauslehtien leipäteksti on painettu mustalla (Rantanen 2007, 174).

Kuva 8. Suomen NF-Uutisten värimaailmaa.

5.5.4 Kuvien käyttö

Kuvitus parantaa lehden kiinnostavuutta ja luettavuutta sekä luo tunnelmaa, joten sillä on tärkeä tehtävä yhteisölehdessä (Mykkänen 1998, 120–121). *Suomen NF-Uutisten* käytössä ei ole ammattivalokuvaajaa tai kuvapankkia, vaan lehden kuvituksessa käytetään miltei poikkeuksetta yhdistyksen jäsenten itse ottamia valokuvia. Lehden toimituksen ja taittajien käytössä olevien kuvien laatu ja määrä on vaihtelevaista kuvaajien taidoista ja kuvausvälineistä riippuen.

Suomen NF-Uutisten vanhoihin numeroihin tutustuessani huomasin, että lehdessä ei käytetty ollenkaan suuria koko aukeaman kokoisia kuvia. Tämä johtui osittain varmasti siitä, että taittajilla ei välttämättä ole ollut aina käytettävissä tarpeeksi suurikokoisia valokuvia. Arvelen kuitenkin, että kyseessä oli myös suunnittelijan tietoinen valinta. Tyypillistä oli, että lehden avausaukeamia hallitsivat pienten ja keskisuurten kuvien muodostamat sommitelmat (katso kuva 9).

KENNEL PEPPERITA'S

Team Pepperita's, johon kuuluu allekirjoittaneen lisäksi 4 karvakorvan komppania, pitää päämajaansa Oulussa. Hönttämässä. Karvakorvakomppanian muonavalvuuteen tällä hetkellä kuuluvat 7-vuotias Aya-berni (C.I.B FI SE EE LV RU LT BY BALT MVA Bal/W-07 Goldbear's Papaya), 5-vuotias Mani-nöffi (EE LV LT MVA Goldbear's Youmustbejoking), reilun vuoden ikäinen Salsa-nöffi (Pepperita's Piece of Gold, Manin tytär) sekä tenava-osaston operatiivisessa johdossa komppanian kuopus, elokuussa vuoden täyttävä Soda-berni (Ridon Hennem Hypnotia). Lisäksi Oulussa sijoituksessa asustaa Lysti-nöffi (Pepperita's Piece of My Heart).

Ensimmäiset Pepperita's-pennut syntyivät reilu vuosi sitten ja seuraaviin mennee vielä ainakin vuoden päivät. Kenneliniimi minulla on ollut jo pidemmän aikaa, mutta jalostuskelpoisen nartun saanti on kestänyt. Torvon kasvattieni olevan varmalonteisia perhekoiria, joissa olisi porttua niin treenikentille kuin näyttelyihinkin ja pyyrinkin siihen, että jalostukseen käyttämäni koirat miellyttävät minua sekä luonteensa, terveytensä että ulkoisen olemuksensa osalta. Pentueita tulee harvakseltaan silloin kun on sopiva narttu ja omassa aikataulussa mahdollista pitää vapaata, jotta pystyn viettämään pentujen kanssa mahdollisimman paljon aikaa niiden ollessa pieniä.

Aikanaan suunnitelmassa oli, että ensimmäiset Pepperita's-pennut olisivat berninpaimenkoira, mutta bernipennusunnitelmat ovat toistaiseksi jäissä. Minulla oli kesällä 2006 alustavasti bernin pennun etsintä käynnissä, mutta sattuma puuttui peliin ja eräänä aurin-

Pepperita's Piece of Gold "Salsa" 6 viikkoa

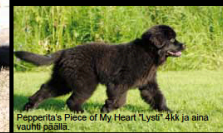
Äiti ja tytär, Goldbear's Youmustbejoking "Mani" ja Pepperita's Piece of Gold "Salsa"

Pääsihtimänat koiriaan. Pennut 1 vk vanhoja.

Salsa harjoittelee noutoa kesän vepelily varten.

Pepperita's Piece of My Heart "Lysti" 4kk ja aina vauhe päällä

koisena iltapäivänä Joensuussa näytellyssä bernikehän laidalla luomasin kysyvänä Aya-bernin kasvattajalta: "Vieläkö sulla oli se yks nöffi-tyttö sijoituskotia vaille? Pistä junaan tuleen pohjoseen, niin mä otan sen Oulun kohdalla vastaan." Ja siitä se ajatus sitten lähti. Parin päivän päästä olin jo pentua katsomassa ja siltä samalta reissulta matkaan lähti tuo pieni, musta karvatollo joka osasi jo tuossa 12 viikon iässä kuolaamisen jalon taidon ja josta tuli aikanaan Pepperita's-koirien kantamä. Mani Manfred the Great a.k.a. Mimi-Mani a.k.a. Mansku a.k.a. Mökkula, virallisemmin

Goldbear's Youmustbejoking, oli tullut kotiin ja siitä se nöffimäinen elämä alkoi meidän taloudessa.

Mani tuli minulle aluperin sijoitukseen ja sen ensimmäinen pentue on syntynyt vuonna 2008 Kennel Goldbear'sille, 5 narttua ja 3 urosta. Halusin ensin hieman nähdä mitä ensimmäisistä pennuista kasvaa ennen kuin tein itse lopullisen päätöksen Manin jalostuskäytöstä. Onneksi pystyin seuraamaan lähes kaikkien kahdeksan pennun kasvua ja kehitystä sekä tapaamaan pentuja omistajineen. Edelleenkin

on mukava nähdä näitä Manin vanhempiakin tenavia mm. näyttelykehän laidalla ja huomata kuinka paljon niissä on samoja piirteitä, joista Mani-ensäskin pidän.

Mani on ollut kaikin puolin helppo koira, joka on kotiloissa tyytyväinen kun saa emännän kanssa katsoa saippuasarjoja, mutta virtaa löytää kun toiminta alkaa. Mani on rauhallinen ja varma, ei hötky pienistä, mutta on kuitenkin helposti motivoitavissa. Se rmmrakastaa hakua ja metsän laidasta alkaen kuulumaan iltojen kiljailu aina kun orassit liivitt puetaan

Kuva 9. Esimerkki kuvien käytöstä lehden vanhassa ulkoasussa.

Jos lehden kaikki kuvat ovat samankokoisia, ei lehteen synny rytmiiä. Visuaalisesti samankaltaiset aukeamat sulautuvat toisiinsa, eivätkä suuret ja pienet jutut erotu toisistaan (Rantanen 2007, 180–181). Valitsin kuvan 9 tarkoituksella Kennelesittelystä-juttusarjan avausaukeamasta, koska Kennelesittelystä-sarjan artikkeli sijaitsee lehden keskivaiheilla, ja sen voi sijaintinsa ja laajuutensa takia ajatella olevan yksi lehden pääjutuista. Lehden aiemmissa ulkoasuissa Kennelesittelystä-juttu ei kuitenkaan noussut mitenkään esille lehden muiden juttujen joukosta. Huomasin, että tähän vaikutti varsinkin kuvien käyttö juttujen avausaukeamilla. Avausaukeamien kuvat olivat samankokoisia ja samalla tapaa sivulle sommiteltuja kuin lehden muidenkin juttujen kuvat.

Määrittelin uudistustyössä, että resurssien salliessa lehden muutaman pääjutun avausaukeaman kuvituksessa tulee käyttää mahdollisimman suurikokoista kuvaa. Suuren, koko aukeaman kokoisen, kuvan käyttäminen rytmittää lehden sisältöä, toimii katseenvangitsijana ja houkuttelee lukemaan artikkelin. Kuvassa

10 näkyy esimerkki Kennelesittelyssä-artikkelin avausaukeamasta ulkoasu-uudistuksen jälkeen.

Kuva 10. Esimerkki kuvan käytöstä artikkelin avausaukeamalla lehden uudessa ulkoasussa.

6 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää, mikä tekee ulkoasultaan onnistuneen koirayhdistyksen jäsenlehden, ja millainen merkitys lehden ulkoasulla on lehden lukijoille ja toimitukselle. Perehdyin lehden ulkoasun suunnitteluun aihepiiriä käsittelevän kirjallisuuden kautta. Tutustuin lehden ulkoasun suunnitteluun myös käytännön työn kautta toteuttaessani *Suomen NF-Uutisten* ulkoasu-uudistuksen. Olen esitellyt tutkielmassa *Suomen NF-Uutisten* ulkoasun uudistustyötä ja pohjustanut ja perustellut uudistuksessa tekemiäni valintoja alan kirjallisuudesta keräämälläni teorian tiedolla.

Mielestäni on tärkeää, että opinnäytetyössä tulee esille myös koirayhdistysten jäsenlehtien toimitusten näkökulma, sillä toimituksissa on ensikäden tietoa ja kokemusta siitä, millaista jäsenlehden tekeminen käytännössä on. Selvitin toimitusten ajatuksia jäsenlehden ulkoasun merkityksestä toteuttamalla kyselytutkimuksen. Tein toimitusten vastauksista yhteenvedon ja analysoin kyselyn tuloksia. Tutkimustuloksissa nousi esille koirayhdistysten jäsenlehtien käytössä olevien resurssien vähyys ja valokuvien tärkeä rooli. Lehden ulkoasu koettiin toimituksissa tärkeäksi ja sen rooli lukijan mielenkiinnon herättämisessä ja lehden sisällön järjestämisessä ymmärrettiin hyvin. Tutkimuksessa selvisi, että onnistunut jäsenlehden ulkoasu houkuttelee lukijaa lukemaan ja tekee lehden lukemisesta helppoa ja vaivatonta.

Tutkielmani vastaa mielestäni hyvin opinnäytetyön alussa asettamiini kysymyksiin siitä, millainen on onnistunut jäsenlehden ulkoasu, ja miten lehden ulkoasuun suhtaudutaan jäsenlehtien toimituksissa. Lehden ulkoasun merkitys jäsenlehtien lukijoille jää valitettavasti vielä epäselväksi lukijapalautteen vähyyden vuoksi ja siinä voisikin olla aihetta jatkotutkimukselle. Lehden ulkoasun merkitys lukijoille ja jäsenlehden ulkoasun rooli mielikuvien syntyemisessä yhdistyksen jäsenten keskuudessa olisivat mielenkiintoisia tutkimuskohteita.

Lehden ulkoasu koostuu monesta eri osa-alueesta, jotka yhdessä muodostavat julkaisun identiteetin. Yhden tutkielman puitteissa ei ollut mahdollista tarkastella

niistä kaikkia, mutta tavoitteeni oli kuitenkin antaa tutkielmassa yleiskuva lehden ulkoasun suunnittelusta. Tutkielman kirjoittaminen antoi myös tilaisuuden oman produktion reflektointiin ja työn onnistumisen arviointiin. *Suomen NF-Uutisten* ulkoasun uudistustyö oli laaja ja haastava prosessi, mutta samalla hyvin antoisa mahdollisuus ammatilliseen kasvuun ja uuden oppimiseen. Tehtävä oli vaativa ja työn aikataulu tiukka, mutta mielestäni produktio onnistui hyvin ja saavutin uudistukselle asettamani tavoitteet. Myös yhteistyö lehden toimituksen kanssa sujui mukavasti ja koin, että toimituksesta oli suuri apu ja tuki uudistustyössä.

Yhteistyö toimituksen kanssa jatkuu nyt jo toista vuotta, ja olen taittanut tähän mennessä viisi numeroa *Suomen NF-Uutisia* uudistuksessa syntyneen suunnitelman pohjalta. Oman ammattitaidon kehittymisen kannalta on ollut tärkeää päästä käytännön työssä näkemään, mitkä produktiossa tehdyt valinnat toimivat hyvin ja mitkä ulkoasun osa-alueet kaipaavat vielä hiomista. Lehden taittaminen on antanut uudenlaista näköalaa ja syvyyttä lehden ulkoasun suunnitteluun.

Suomen NF-Uutisten uusi ulkoasu on saanut lehden lukijoilta positiivista palautetta esimerkiksi yhdistyksen Facebook-ryhmässä. Toivon, että lehden ulkoasu koetaan yhdistyksessä omaksi ja että uudistus on tehnyt lehdestä helppolukuisen ja lukemaan houkuttelevan myös lukijoiden mielestä.

LÄHTEET

Frost, C. 2012. Designing for newspapers and magazines. London: Routledge.

Hattunen, S. 2013. Päätoimittaja, Pyriposti. 2.4.2013. Sähköposti. Tekijän hallussa.

Heikkinen-Lehkonen, P. 2013. Päätoimittaja, Kettuterrieri. 31.3.2013. Sähköposti. Tekijän hallussa.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Huovila, T. 2006. "Look" Visuaalista viestisi. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Itkonen, M. 2007. Typografian käsikirja. Helsinki: RPS-yhtiöt.

Korkainen, A. 2012. Luettavuus kirjaitossa. Esimerkinä Höljäkkä-kyläkirja. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Mediatekniikan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Mykkänen, P. 1998. Yhteisölehti – tekijän opas. Helsinki: Inforviestintä.

Nordenstreng, K. & Wiio O. 2012. Suomen mediamaisema. Tampere: Vastapaino.

Pajala, L. 2013. Vastaava päätoimittaja, Spanieli. 8.4.2013. Sähköposti. Tekijän hallussa.

Rantanen, L. 2007. Mistä on hyvät lehdet tehty? Hill and Knowlton Finland Oy.

Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys Ry. 2013. Yhdistys. Hakupäivä 2.4.2013. <http://www.newfoundland.fi/yhdistys/yhdistys.php>

Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys Ry. 2013. Newfoundlandinkoira. Hakupäivä 25.4.2013.

<http://www.newfoundland.fi/newfoundlandinkoira/newfoundlandinkoira.php>

Vartimo, M. 2013. Vastaava päätoimittaja, Eurasier-Uutiset. 3.4.2013. Sähköposti. Tekijän hallussa.

LIITE 1. Sähköpostikysely toimituksiin

Esimerkki toimituksiin lähetetystä kyselystä.

Hei,

Opiskelen kuvallista viestintää Oulun seudun ammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötä koirajärjestöjen lehtien ulkoasuista. Voisinko kysyä teiltä muutamana kysymyksen opinnäytetyöni tutkielmaa varten?

Tutkielmassani haluan selvittää miltä onnistunut koirayhdistyksen jäsenlehti näyttää ja millaisia erityishaasteita lehden ulkoasuun liittyy. Tavoitteeni on selvittää toimituksen ja lukijoiden toiveita lehden ulkoasun suhteen. Toivon, että tutkielmasta on apua uuden jäsenlehden ulkoasun suunnittelussa tai jo olemassa olevan lehden ulkoasu-uudistuksessa.

Mikäli teillä on kysymyksiä kyselyyn liittyen, voitte ottaa yhteyttä minuun joko tähän sähköpostiosoitteeseen tai puhelimitse. Opinnäytetyöni ohjaava opettaja on Heikki Timonen.

Kysely on viestin lopussa. Kyselyn voi palauttaa sähköpostitse. Toivon saavani kyselyn vastaukset viimeistään su 7.4.2013. Toivottavasti ehtisitte ottaa osaa kyselyyn tiukasta aikataulusta huolimatta!

Suuri kiitos jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Katja Rantala

Esitiedot:

Vastaajan nimi:

Lehden nimi:

Milloin järjestölehtenne on perustettu?

Kuinka suuri on lehtenne levikki?

Painetaanko lehti mustavalkoisena vai värillisenä?

Kuinka monta palkallista työntekijää lehdellänne on?

Kuinka monta palkatonta avustajaa lehdellänne on?

Kuinka monta freelance-avustajaa lehdellänne on?

Kuka vastaa lehden taitosta?

Kysymykset:

Mikä on lehtenne ensisijainen kohderyhmä?

Miten kohderyhmä näkyy lehden ulkoasussa?

Onko lehtenne ulkoasua uudistettu useasti?

Milloin lehteenne on viimeksi tehty ulkoasu-uudistus?

Kuka toteutti lehden ulkoasu-uudistuksen?

Mitä syitä lehden ulkoasu-uudistukseen oli? Mihin asioihin ulkoasu-uudistuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota?

Onko lehteen suunnitteilla ulkoasu-uudistusta lähiaikoina? Jos on, miksi?

Kuinka tärkeä jäsenlehden ulkoasu on?

Millaisia toiveita lukijoilla on lehden ulkoasun suhteen?

Millaisia toiveita yhdistyksen hallituksella ja/tai lehden toimituksella on lehden ulkoasun suhteen?

Millaista palautetta olette saaneet lukijoilta lehden nykyisestä ulkoasusta?

Millaisia neuvoja antaisitte koirayhdistyksen jäsenlehden ulkoasu-uudistukseen tai uuden jäsenlehden ulkoasun suunnitteluun?